

Sandsynliggørelse af statslig overheadsats på 44 pct. (underkonto 95)

Dette notat sandsynliggør AU's faktiske overhead 2024 pba. formålsregnskab 2024 ud fra forsigtige antagelser om fordelingen mellem direkte og indirekte omkostninger af formålsregnskabet's samlede omkostninger til forskning.

Det skal nævnes, at statens budgetvejledning ikke kræver dokumentation for et overhead på 44 pct. En afvigelse fra 44 pct. kræver en eksplicit hjemmel på finansloven¹.

Tabel 1. Beregnet forhold mellem indirekte og direkte omkostninger til forskning pba. formålsregnskab 2024, mio. kr., niveau 2024

Samlede direkte og indirekte omkostninger til forskning, formålsregnskab 2024 inkl. forskningsandel af generelle fællesomkostninger og bygningsomkostninger i delformålsregnskabet	5.028
Samlet forsigtig sandsynliggørelse af indirekte omkostninger heraf	1.562
Herefter direkte omkostninger	3.466
Overhead som indirekte/direkte omkostninger (~overhead)	45%

Metode og forklaring af sandsynliggørelsen af de indirekte omkostninger fremgår af afsnit 1 og 2 herunder. Der er i afsnit 3 en kort beskrivelse af grundlaget i form af formålsregnskabet.

1. Metode

Formålsregnskabet sondrer ikke i sig selv konsekvent mellem direkte og indirekte omkostninger. Bortset fra generelle fællesomkostninger og bygningsomkostninger fordeles formålsregnskabet alle øvrige omkostninger fuldt ud til formål, uanset om der er tale om direkte eller indirekte omkostninger. Det betyder især, at formålsregnskabet ikke viser institutternes indirekte omkostninger – disse er allerede fordelt på formål i den af styrelsen foreskrevne metode. Derfor må de samlede indirekte omkostninger sandsynliggøres ved mere generelle antagelser.

Metoden i notatet tager udgangspunkt i nedenstående tabel, der stammer fra Konterings- og fordelingsvejledningen for 2024 udgivet af Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS). Tabellen indikerer, at de direkte omkostninger til forskningsprojekter finder sted på institutterne, men at der også er forskningsomkostninger på supporterende enheder både på og udenfor institutterne.

¹ Budgetvejledning 2021, pkt. 2.6.10.3 *Særlige disponeringsregler vedrørende forskningsaktiviteter*
For forskningsaktiviteter finansieret af statslige fonds- og programmidler mv. skal der som grundlag for ansøgningen være udarbejdet et projektbudget efter følgende retningslinjer: De direkte udgifter opdeles på direkte lønudgifter og øvrige direkte udgifter, herunder apparatur og andre anskaffelser som led i projektet. Hertil lægges et bidrag til fællesudgifter på 44 pct. af de direkte udgifter.

Bidragssatserne kan afvige fra de 44 pct. ved visse EU-finansierede projekter. Det skal oplyses i finanslovens anmærkninger til de relevante statslige fonds- og programmidler mv. til forskning, hvis de ikke er omfattet af denne regel om overheadsats (bidrag til fællesudgifter).



Dette er repræsentativt for AU, hvor institutterne er omdrejningspunkt for forskningen. Det bemærkes dog, at der også på selve instituttet er betydelige forskningsomkostninger, der snarere kan karakteriseres indirekte end direkte forskningsomkostninger. Der redegøres nærmere i afsnit 2 for den samlede sandsynliggjorte opgørelse af indirekte omkostninger.

Skema 1. Full-cost forskningsomkostninger (Kilde: UFS Konterings- og fordelingsvejledning)

Bemærk: Full-Cost-Forskningsstatistikken (Forskningsstatistikken) (Forskningsstatistikken)					
OECD	DST	UFS	Formål	Omkostningssted	Omkostninger
Frascati-manual	DST-vejledning til forskningsstatistikken	KFV	Formål 2, Forskning	På instituttet	Alle typer løn- og driftsomkostninger (inkl. F-it) så længe de leder, deltager i eller supporterer FoU-projekter direkte
				Udenfor instituttet	Forskningsplanlægning, fundraising, support, bevillingskontrol mv. målrettet forskning
			Formål 6 og 7 (GFO og BYG)	På instituttet	Instituteder og stab incl. driftsomkostninger. Standard-it
				Udenfor instituttet	Fællesadministration og topledelse samt bygninger, der betjener alle formål
Frascati-Full-Cost = DST-Full-Cost = UFS-Full-Cost = KFV-Full-Cost					

I formålsregnskabet findes de samlede forskningsomkostninger, hvor de generelle fællesomkostninger (GFO) og bygningsomkostninger (BYG). Logikken er som beskrevet af styrelsen i skema 1. I delformålsregnskabet fordeles GFO og BYG videre på de primære/faglige under- eller delformål som f.eks. teknisk videnskab vs. naturvidenskab osv. Dette sker fsv. GFO pba. lønomkostninger forskning i f.t. lønomkostninger til forskning, uddannelse, formidling og myndighedsbetjening. Det samme sker for BYG, dog er andelen af dedikerede undervisningslokaler på forhånd fordelt til formål uddannelse.

I forhold til at opgøre indirekte omkostninger er GFO og BYG direkte identificerbare i formålsregnskabet. Det er sværere med løn og driftsomkostninger på instituttet, der "supporterer" (kolonnen "omkostninger" t.h. i skema 1) og kategorien "udenfor instituttet". De er i formålsregnskabet direkte henført til forskning, men skal i afsnit 2 adskilles fra ledelse og deltagelse i forskningsprojekter, da de i f.t. det enkelte projekt har karakter af indirekte omkostninger. Det betyder, at udover GFO og BYG skal andelen af indirekte omkostninger på institutterne og uden for institutterne sandsynliggøres.

Udregningerne tager udgangspunkt i, at de direkte forskningsomkostninger i praksis næsten udelukkende findes på institutterne, bortset fra forskerskolerne. Udregninger sker på tværs af underkonti, dvs. uanset om finansieringen er almindelig virksomhed, indtægtsdækket virksomhed eller tilskudsfinansierede aktiviteter. Overhead-konteringer er holdt ude af udregningerne.

2. Sandsynliggørelse af de indirekte omkostninger

De indirekte omkostninger kan opsummeres som tabel 2. De enkelte punkter er forklaret i afsnit a. til e. herunder.



Tabel 2. Sandsynliggørelse af indirekte omkostninger pba. formålsregnskab 2024, mio. kr., niveau 2024

a. Generelle fællesomkostninger og bygningsomkostninger fordelt til forskning i delformålsregnskabet	1.183
b. Forskningsomkostninger uden for institutter og ph.d-skoler	162
c. Institutternes indirekte TAP-omkostninger	72
d. Ph.d.-skoler uden stipendier og løn til Ph.d.'ere	70
e. Basisfaciliteter (20 t.kr./ÅV)	75
Samlet	1.562

a. Generelle fællesomkostninger (GFO) og bygningsomkostninger (BYG)

Disse fremgår af formålsregnskabet og skal derfor ikke sandsynliggøres nærmere her. De indgår i det reviderede grundlag for formålsregnskabet i årsrapporten samt i indberetningen på delformål til UFS.

b. Forskningsomkostninger uden for institutter og forskerskoler

Fra skema 1 er en række omkostninger henført til forskning i formålsregnskabet uden for institutterne. Det drejer sig om vicedirektørområdet AU Forskning, projekt-økonomer og medarbejdere til fundraising og ansøgningsstøtte i administrationscentre og dekansekretariater o.lign. support. Samlet udgør omkostningerne hertil 162 mio. kr. i formålsregnskabet af de samlede forskningsomkostninger

c. Institutternes indirekte TAP-omkostninger

Det følgende er kun udregnet på delmængden institutter og formål forskning: Lønomkostningerne til TAP på underkonto 95 Tilskudsfinansieret forskning og formål forskning er 229 mio. kr. VIP og PhD-løn på underkonto 95 og formål forskning er 956 mio. kr. Dvs. for ekstern finansiering udgør TAP-løn 24 pct. i f.t. den samlede VIP-løn. Antaget at eksterne bevillingsgivere i gennemsnit udelukkende finansierer direkte omkostninger til TAP, og de 24 pct. af VIP-lønnen for alle underkonti svarer til de direkte omkostninger, er der 72 mio. kr. tilbage til indirekte TAP-lønomkostninger under formål forskning for alle underkonti på institutterne. Dette er antageligt lavt sat if.t. det overordnede regnestykke, dvs. i forhold til sandsynliggørelsen af indirekte TAP-lønomkostninger er det en forsigtig antagelse. Det svarer til, at 72 mio. kr. af de 200 mio. kr. TAP-lønomkostninger på institutterne til forskning, der ikke finansieres som tilskudsfinansieret forskning, er indirekte omkostninger i f.t. de enkelte forskningsprojekter.

d. Ph.d.-skoler uden stipendier og løn til ph.d.-studerende

I punkt b. blev forskerskolerne ikke fordelt, da en stor del af deres forskningsomkostninger er stipendier og løn til ph.d.-studerende. Stipendier og løn til ph.d.-studerende må være direkte omkostninger til forskning. Forskerskolerne har andre omkostninger på 70 mio. kroner. Disse indregnes som indirekte omkostninger til forskerskolens aktiviteter.

e. Basisfaciliteter

I ovenstående er ikke indregnet de indirekte forskningsomkostninger på institutterne, der ikke er løn. Institutterne sikrer, at en række basisfaciliteter er tilstede. Det er

antaget, at et årsværk på AU koster mindst 20.000 kr. i diverse øvrige driftsomkostninger, som er frie goder, dvs. som i princippet forsøges dækket af overhead på eksterne midler. Dette dækker møbler, noget PC-udstyr, løse lamper og elektrisk udstyr, mindre forskningsinventar og -udstyr, afskrivninger på forskningsapparat og -faciliteter, visse varer og forbrugsstoffer til bl.a. laboratorier (ex. handsker), velfærdsordninger (f.eks. alt fra kaffefiltre til delvist betalt julefrokost), efteruddannelse, adgang til biblioteker med tidsskrifter og bøger, lokale databaser, værdien af statens selvforsikring og meget mere. Tallet er et skøn – men skal med i regnestykket. De 75 mio. kr. er udregnet som den andel på 43 % af AU's samlede 8.706 årsværk á 20.000 kr. pr. årsværk, som institutternes samlede omkostninger til forskning på 3.591 mio. kr. udgør af universitetets samlede omkostninger 8.281 mio. kr.

Ikke indregnede forhold

I pkt. a. til e. er ikke indregnet de indirekte omkostninger i form af VIP-løn, der er i f.t. de samlede bedømmelsesprocesser ved ansættelser, afhandlinger og peer-reviews, tid til faglig sparring og vejledning uden for det enkelte forskningsprojekt o.lign. Som med basisfaciliteterne under e. er det en omkostning, der er nødvendig for den almindelige langsigtede drift, men som ikke eksakt kan tilskrives det enkelte forskningsprojekt, da trækket ikke uden urimelige registreringsomkostninger kan beskrives. Det er altså generelt antaget, at VIP-løn udelukkende er direkte omkostninger. Dette er endnu en forsigtig antagelse i f.t. at estimere overhead.

Der er heller ikke indregnet i beregningen her den i praksis indirekte omkostning, at ansatte bliver syge, forældre eller på anden måde er uproduktive (anden orlov med løn). Nogle gange dækker bevillingsgiver den del af omkostningerne i sådanne perioder, som ikke modsvares af dagpenge og barselsfonden. Men i gennemsnit er det ikke tilfældet, at der er fuld direkte finansiering af perioder med betalt orlov.

3. Forbehold

Formålsregnskabet har den styrke, at alle omkostninger skal fordeles på formål. I f.t. andre omkostningsanalyser betyder det, at den enkelte omkostning med sikkerhed kun tæller med en gang. Den kontrol har man ikke nødvendigvis, hvis man kun fokuserer på f.eks. uddannelse eller forskning. Da styrelsens sigte med formålsregnskabet er at dokumentere uddannelsesomkostninger, er bias i opgørelsen - hvis nogen - sandsynligvis, at dette fokus kunne tendere mod at undervurdere andre hovedformål end uddannelse. I forhold til forsigtighedsprincippet anlagt her, er dette en fordel.

En anden styrke ved at tage udgangspunkt i hovedformålsfordelingen er, at den indgår i årsrapportens noter, som er revideret af universitetets revisor.

Et generelt forbehold ved formålsregnskabet er, at det baserer sig på fordelinger. Det gælder f.eks. fænomenet samproduktion, hvor der benyttes nøglefordelinger mellem primært forskning og uddannelse - især på almindelig virksomhed. Sådanne nøgler kan være normbaserede eller baseret på kvalificerede skøn for f.eks. VIP'er og TAP'ers forventede anvendelse af tid på bl.a. uddannelse og forskning.